

Nr 455.

Av herr **Lundberg**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 258, med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m.*

I proposition nr 258 angående omläggning av den direkta statsbeskattningen har Kungl. Maj:t ifråga om sekretesskydd för taxeringsresultaten föreslagit, att dylikt skydd beredes för förmögenhetslängden och motsvarande del av ändringslängden. Däremot har Kungl. Maj:t icke ansett sig kunna förorda, att skyddet utsträckes att omfatta jämväl inkomstlängden. Som motiv för denna ståndpunkt åberopar departementschefen, att den offentlighet, som kommer inkomsttaxeringen till del, enligt hans förmenande vore ur kontrollsynpunkt alltför betydelsefull för att kunna uppgivas.

Det är ett gammalt önskemål från näringslivets sida, att förbud stadgas mot taxeringsuppgifters offentliggörande, och frågan har vid olika tillfällen gjorts till föremål för framställningar från skilda näringsorganisationer. Statsmakterna ha emellertid av olika skäl — i vissa sammanhang huvudsakligen formella sådana — avvisat dessa framställningar, trots att få krav torde uppbäras av en så enig mening bland dem, saken närmast berör.

Nu har visserligen föreslagits ett visst sekretesskydd beträffande förmögenhetstaxeringen, ehuru detsamma av tekniska skäl icke befunnits kunna utsträckas till att avse jämväl uppgifterna om debitering till särskild skatt å förmögenhet. Inkomsttaxeringen har däremot av kontrollhänsyn ansetts allt fortfarande böra lämnas helt utan skydd. Denna offentlighet är i två hänseenden unik. Dels torde inkomstuppgiften vara den enda, av enskild svensk medborgare lämnade uppgift rörande intima privata förhållanden, som icke skyddas av sekretess. Och dels äro de förhållanden, som utmärka vårt lands lagstiftning i fråga om offentlighet på detta område, tämligen enastående vid en jämförelse med andra länders lagstiftning.

Rörande förhållandena utomlands hänvisas till bilagda promemoria, som innehåller av Stockholms Handelskammare — huvudsakligen genom Utrikesdepartementet — inhämtade uppgifter, vilka lämnats uti en av Handelskammaren i november 1935 avgiven underdånig framställning i ämnet. Härav framgår, att man i andra länder — även sådana, där den enskildes frihet är vida mer beskuren än hos oss — dragit sig för att åt envar utlämna upplysningar om de enskilda medborgarnas inkomster. Den ordning, som traditionellt tillämpas i vårt

land, är ett undantag, och redan härav borde framgå, att det ingalunda är något allmänintresse att publicera taxeringsresultaten.

För affärslivet kan offentliggörandet i taxeringskalendrar av inkomstuppgifter vara till allvarlig olägenhet. För näringsidkaren är det både olämpligt och skadligt, att affärsföretagets avkastning årligen kungöres. Beskattningsväsendets gestaltning med dess av skattetekniska hänsyn motiverade säregna inkomstbegrepp m. m. är över huvud taget sådant, att det årliga taxeringsresultatet kan ge en allt annan än riktig bild av ett företags verkliga ställning. Uppgifterna i taxeringskalendern äro alltför schematiska för att kunna utnyttjas för en sund kreditgivning. Möjlighet finnes också numera att på annat sätt få alla de soliditetsupplysningar, som kunna behövas. I allvarliga fall anlitas alltid dylika uppgiftskällor.

Då för offentlighetens bibehållande ifråga om taxeringslängden åberopas betydelsen härav ur kontrollsynpunkt, är detta en motivering, som är svår att förstå. Att så kan ha varit förhållandet under gångna tider, då taxeringsnämnderna arbetade på ett mera primitivt sätt, kan måhända ej bestridas. Till äventyrs behövde man då det bidrag till övervakningen, som den utomstående allmänhetens granskning kunde utgöra. Men särskilt efter den skärpning i deklarationskontrollen, som genomfördes år 1935, och med alla de hjälpmedel, som numera stå taxeringsmyndigheterna till buds, då det gäller att undersöka deklARATIONERNAS riktighet, är det orimligt att påstå, att för kontrollens utövande skulle krävas tillgång till taxeringsresultaten. Det är icke troligt, att just i vårt land förhållandena skulle vara så säregna, att myndigheterna för en effektiv deklarationskontroll skulle vara hänvisade till skvaller och angiveri av utomstående. Man kan ifrågasätta, om det verkligen på allvar kan påstås, att erinringar, som grunda sig på taxeringskalendrarers uppgifter, spela den ringaste roll vid taxeringsarbetet. Ej heller är det troligt, att taxeringsresultatens offentlighet i någon avgörande mån verkat återhållande ifråga om skattefusk. Det synes mera riktigt, att skyddet mot oriktiga deklARATIONER är att söka i effektiva kontrollanordningar från myndigheternas sida och i verk samma straffbestämmelser.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta om sådan ändring av 17 § i lagen den 28 maj 1937 om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, att ej heller inkomstlängd må utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugo år efter längdens datum.

Stockholm i april 1938.

Sven Lundberg.

Bilaga.

UTDRAG

ur »Meddelanden från Stockholms Handelskammare 1935, Nov.»

I *Belgien* äro ej blott skattskyldigs självdeklaration utan även varje annan uppgift rörande hans inkomster eller förmögenhetsställning strängt hemliga. Sekretessen tillämpas med sådan stränghet, att i rättegångar erfordras en särskild, motiverad framställning av domstolspresidenten för att domstolen skall erhålla uppgift i angivna hänseende. — Aktiebolag äro skyldiga att publicera sina bokslut i det officiella organet »Moniteur Belge»; därest emellertid, som det kan inträffa, det offentliggjorda bokslutet ej överensstämmer med det skatteunderlag, som tjänar till grund för skattemyndigheternas taxering, är denna senare uppskattning, »le bilan fiscal», underkastad samma sekretess.

I *Danmark* får resultatet av taxering icke offentliggöras beträffande statsskatten, och i Köpenhamn gäller samma bestämmelse i fråga om kommunalskatten — i landsorten förekommer därför faktiskt publicering i fråga om denna senare skatt.

I *Estland* äro uppgifter rörande skattskyldigs inkomst och förmögenhet skyddade mot publicering.

Enligt i *Frankrike* gällande lagstiftning äro samtliga uppgifter angående skattskyldigs inkomst, förmögenhet och skattebelopp skyddade mot offentliggörande. Den enda form av publicitet, som ges åt uppgifter i beskattningshänseende är en för varje kommun upprättad förteckning å samtliga till inkomstskatt taxerade personer. Nämnade förteckning skall vara tillgänglig för envar skattskyldig i ifrågavarande kommun, men publicerande av densamma eller av utdrag därur är belagt med straff. De personer, vilka i tjänsten hava att handlägga ärenden rörande beskattning, äro ålagda tystnadsplikt.

I *Finland* äro kommunala taxeringslängder tillgängliga för envar och publicering äger här rum, men uppgifter om definitivt taxerad inkomst- och förmögenhetsskatt endast för de taxerade själva.

I *Italien* förekommer publicering av taxeringslängder blott för vissa särskilda skatter, nämligen beskattning på lösegendom, på jordareal (*imposta terreni*) och på bebyggd egendom. Däremot förbjödes att offentliggöra uppskattning av den skattskyldiges totala inkomster. Överträdelse härav är straffbelagt. — Lokala skatter offentliggöras i regel.

I *Lettland* äro uppgifter angående skattskyldigs vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt fastställda inkomst och förmögenhet skyddade mot publicering.

I *Nederländerna* förefinnes lagligt skydd emot publicering av uppgifter å de belopp, vartill skattskyldigas inkomster och förmögenhet fastställts vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt. Förbud

gäller nämligen att yppa vad någon på grund av tjänst eller anställning fått sig bekant angående andras inkomster, förmögenhet samt affärer och verksamhet i allmänhet. Därest ett dylikt förbud icke förelåg, skulle det bero på vederbörande myndigheters prövning, huruvida en framställning att få taga del av taxeringslängder eller andra handlingar rörande taxering skulle bifallas eller ej. Någon allmän medborgerlig rättighet att få taga del av de statliga myndigheternas handlingar är nämligen icke erkänd i Nederländerna.

I *Norge* äro visserligen skattelängderna utlagda för granskning under tre veckor, men att uppgifterna skulle publiceras har icke varit avsett, och dylikt publicerande lär på sina håll alltså förhindras.

I *Polen* äro uppgifter angående skattskyldigs vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt fastställda inkomst och förmögenhet skyddade mot publicering.

I *Portugal* förekommer icke publicering. Beräkningen av skatt å förmögenhet är summarisk. Den mot vår inkomstskatt svarande skatten utgår på grundval av en uppdelning av industri- och affärsföretag i ett visst antal klasser, för vilka en viss skatteprocent fastställs årsvis. Å anställdas inkomst utgår skatt, för vars betalning arbetsgivaren är ansvarig.

Resultatet av skattemyndigheternas prövning är tillgängligt för envar. Hittills har emellertid något offentliggörande i detta avseende icke förekommit genom tidningar eller kalendrar.

I *Schweiz* har varje kanton sin egen skattelagstiftning. Gemensam är blott den s. k. kristidsumgålden, som tills vidare uttages för tiden fr. o. m. den 1 januari 1934 t. o. m. den 1 december 1937. Densamma är en skatt på förmögenhet och inkomst, vilken emellertid företer mycket höga minima, så att den bäres av blott ett relativt litet antal skattepliktiga.

Skatteregistret för nämnda kristidsumgåld är hemligt.

Inom de 25 kantonerna är frågan reglerad på synnerligen olika sätt. Därest möjlighet för offentliggörande finnes, underkastas emellertid densamma alltid vederbörande kommuns prövning. Kommunerna synas dock mycket sällan göra bruk av den dem medgivna rätten att låta offentliggöra skatteregister.

Privatpersoner kunna i varje fall ej publicera taxeringsuppgifter. Om skatteregister offentliggöras, sker detta i officiella organ.

I *Spanien* förekommer systemet med självdeklaration i mycket begränsad omfattning. Offentliggörande av de till skattemyndigheterna inkomna upplysningarna ävensom av uppgifter angående vederbörandes inkomst eller förmögenhet är förbjudet. Särskilda bestämmelser härutinnan finnas dock icke, utan överträdelse av förbudet straffas såsom brott enligt allmänna strafflagen.

I *Storbritannien* och *Norra Irland* äro uppgifter angående skattskyldigs vid taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt fastställda inkomst och förmögenhet skyddade mot publicering.

I *Tjeckoslovakien* gäller att de hos de lokala skattemyndigheterna förda skatteregistren — vilka må innehålla förutom person- och yrkesuppgifter allenast uppgifter om storleken av de påförda inkomst- och allmänna näringskattebeloppen — hållas tillgängliga under 15 dagar för de skattskyldiga, vilka emellertid måste legitimera sig såsom sådana på vissa närmare angivna sätt. Det möter icke något hinder, att den skattskyldige för egen jämförelse (für seine Vergleichung) gör enstaka anteckningar. Den som missbrukar uppgifterna i registret till »illvilliga angrepp» mot enskilda skattepliktiga eller mot skattemyndigheterna, är underkastad straff. Ett sådant kungörande av de i registren intagna uppgifterna, vilket ej har karaktär av »illvilligt angrepp», är ej förbjudet. Enligt vad svenska beskickningen i Prag upplyst, förekommer emellertid ej något dylikt kungörande, »då man, enligt vad härvarande skattemyndighet upplyst, av skattesumman såsom sådan ej ens tillnärmelsevis kan sluta sig till vederbörandes inkomst- och förmögenhet».

I *Tyskland* äro uppgifter angående skattskyldigs inkomst och förmögenhet att betrakta såsom hemliga.

I *Österrike* gäller att beträffande inkomstskatten äro originaluppgifter hemliga, men utdrag med personuppgift och skattebeloppet hålles tillgängliga i 14 dagar, dock så att avskrivning är förbjuden. Samma förhållande råder ifråga om näringskatten, men utdraget innehåller här även uppgift om det skattepliktiga beloppet.

I *Amerikas Förenta Stater*, där skattelängderna förvaras i Finansdepartementets arkiv, få längderna eller utdrag ur dem under inga förhållanden offentliggöras. Bemyndigade representanter för presidenten och vederbörande kommittéer inom kongressen kunna dock taga del av desamma.
